

გაუმარჯოს თავისუფალ ნებისმიერ
 თავისუფალ საქართველოს!
 გაუმარჯოს საქართველოს
 დემოკრატიულ რესპუბლიკას

„თეატრი და ცხოვრება“

წლიურად 25 მან., ნახევარ წლით 15 მან. თითო ნომერი--10 მან. ზედის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზრის ქ. № 20, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ. თბილისი, რედ. „თეატრი და ცხოვრება“ იოსებ იმედაშვილს.

1919 წ. № 6 ორშაბათი, მაისის 26 ფასი 10 მან. წელიწადი მეფვიდე გამოცემისა

მიიღება ზედის მოწერა 1919 წლის შურნად „თეატრი და ცხოვრება“-ზე წლიური ფასი 25 მან.

ქვეყნად თავისუფალ საქართველოს

(მაისის 26 სახსოვრად)

მოქალაქენო სამშობლო აღსდგა!! მოვილოცაეთ 26 მაისს!

185810

საქართველოს მთავრობა

მაღლა საქართველოს სახელმწიფო გერბი. ნოე ნიკ. შორდანი პრემიერ-მინისტრი და საქართველოს რესპუბლიკის უმაღლესი წარმომადგენელი; ნოე რამიშვილი—მინისტრი განათლების, სამხედრო და შინაგან საქმეთა; ევგენი პ. გიგოტიანი—მინისტრი იუსტიციისა და გარეშე საქმეთა; ნოე ზომერტიყი—მინისტრი მიწათმოქმედების, შრომის და გზათა; გეორგი—მინისტრი ვაჭრობა-მრეწველობის და ფინანსთა.
 ქ. კანდელიანი—მინისტრი ვაჭრობა-მრეწველობის და ფინანსთა.

დღე დიდებისა

ვისაც არა სწამს—ვერცა ცხონდებო, ნათქვამია.

და ჩვენ განემარტავთ: ვისაც თვისი ბედ-იღბლის წარმოქმნა საკუთარ ხელთ არა აქვს, მარად მზე-ბნელია.

ჩვენი ქვეყანა მხოლოდ ამ აზრით სულდგმულობდა შორეული წარსულიდან, რომ მტერს ყოველივეს უთმობდა, გარდა თავისუფლებისა და სამშობლოს დამოუკიდებელ ცხოვრებისა. და იმ დღეს, როდესაც მტერთა ძლიერი ურდონი ამ თავისუფლებას უსპობდნენ, მისთვის მზე აღარ მზეობდა..

და ბოლოს გვედრისა გაზაფხული, გაზაფხული ნათელი სხივებით მოსილი ეს იყო რუსეთის დიდის რევოლუციის შემდეგ, 1918 წ. მაისის 26, როდესაც ჩვენის ქვეყნის მოქმედებებმა საქართველოს დამოუკიდებლობა გამოაცხადეს...

აღსდგა ერთი მრავალსაუკუნოვანი და მრავალტანჯული...

და განიხარა სულმან ჩვენმან... თვით ერთი ჩაება თავის ცხოვრების მოწყობის საქმეში, თვით ხალხი შეიქმნა თავისი ბედ-იღბლის მესაქე.

ამიერიდან ვაპქრა ტანჯვა სულისა, წამება სხეულისა.

მართალია, ჯერ კიდევ ბევრი ავსული დაჩხავის ჩვენს თავისუფლებას, მართალია ჩვენი ცხოვრების ბევრი მხარე ჯერ კიდევ მოუწყობელია, მართალია, ჯერ კიდევ ბევრი სვაი დაგეტრიალებს ჩასაყლაბად და ჩვენის სამშობლოს სხვა და სხვა გეარტობით დასახლებული კუთხე-კუთხული ჯერ კიდევ ურთიერთში ვერ შედუღებულა, ერთი მეორეს გულწრფელ ძმურად არ გადაჰხევიან, მაგრამ ეს დროც არც ისე შორსაა:..

თუ ჩვენის მამულიშვილთა მრავალსაუკუნეთა ნანატრი ოცნება დღეს ხორც შესხმულია, იმ დღესაც მოვესწრებით, რომ ჩვენი სამშობლო ძლიერი, ღამაზი, კეკლუტი, ყველას საყვარელი და ყველას მოყვარული მოშუქურვარსკვლავდღეს!

ჩვენი სამშობლოს დამოუკიდებლობა შარშან აშკარად იშვა, თავისუფლების სხივებმა მისის ზგ გამოვიგოქვა და ეს დღე აღარ მოკედება..

აღარ მოკედება მისი მონაბოვარი. არა მგონია არც ერთი ცნობიერი ქართველი, არც ერთი საქართველოს ერთგული მოქალაქე, რომ ამა ბედნიერი, ბრწყინვალე დღის დი-ღობის არა სწამდეს, ხოლო ის ქართველი, რომელსაც ეს ჯერ კიდევ ვერ შეუენია, მკვდარია სულით, მეჩავია რწმენით ადრევე დასამიწებელი!. სამარადისო სენება, ვინც ამ დიდი დღის გათენებას მარად შესტრფოდა და მსხვერპლად ეწირებოდა.

გაუმარჯოს, ვინც ამ დღის შედეგს ჩვენის ერის საბედნიეროდ განაბრწყინებს!.

შორს შიში და რიდი—ჯერ კიდევ შარშან ჩვენის ერის რჩეულმა შვილმა კარლო ჩხეიძემ საქვეყნოდ წარმოსთქვა ჩვენის საქმიანისა არც ვეშინიან, არც გვრცხვენიაო, ხოლო ჩვენ დაუშაბტებთ—რაც უნდა შიში მოგველოდეს, მინც გულს არ გავიტებთ: თავისუფლება ვიგემთ და მს თავცოცხალი აღარავის დაუთმობთ!..

დაე, „რაც გინდ წამთარი ჰყინადეს“ ჩვენს გულსა და გონებაში სამშობლოს თავისუფლების შენარჩუნების აზრი ბრწყინადეს და მისთვის ვიბრძოდეთ!

სჯობს მონობაში გადიდკებულს თავისუფლების ქებნაში მკვდარს.—ეს ჩვენმა სულმნათმა აკაკიმ გვასწავლა!

ყოფნა ღამაზი გვეფრის. გველი ათეულ წლობით ცხოვრობს მიინც ვეცლა, ხოლო პებელამ სამი დღეც რომ იფრინოს, მარად საყვარულია!..

მაგრამ ჩვენ გვწამს ჩვენის ერის ბრწყინვალე დაღმეველი მომავალი და მის ერთგულ შვილთა მრავალფეროვანი შემოქმედება!—გაუმარჯოს ამ მომავალს!

ასეთის რწმენით გილოცავ სამშობლო ჩემო დი-ების დღეს—მაისის 26-ს.

იოსებ იმედაშვილი

დავით ტერხოვ „სამშობლოს“ ავტ

დ. ერისთავმა პირველად 1881წ. სცენაზე გამოიტ. სამშობლოს აღდგენის იდეა და საქართველოს დროშა. დროშა რომ სცენაზედ გამოიტანეს დამსწრე საზოგადოებზე ადგა

მ. ბებუთაშვილი „სამშ.“ დამდგმელი

პირველი მხსივნა

ესევე შესრულდა ერთი წელიწადი საქართველოს ხელ-ახლის დამოუკიდებლობის და თავისუფლებისა.

უველანი დღესასწაულებიან ხმ დღეს... ესეა-ნდელი ბიარტები...

ეს იმის კარდა, რომ სასამაფთხო, სხვა ყველაზე განმარტებულა: იმდღეს!

მაგრამ ისე ვის შეჭეჭის მაინც ამ დღესასწაულთ განსარება, როგორც ქართველ ხელოვანს: მჭერას, მუსიკოსს, მხატვარს და.. განსკუთრებით კი ქართველ მსახიობს.

ტანჯულები საქართველოს ბევრი ჭეჭეს. ეს თითქო არც ისე დასაქანდა, მაგრამ სახაყო ვია. და თუ იყვნენ ტანჯულები სულ ახლო წარსულში იდეისათვის, ტანჯულები რწმენისათვის, მთ შორას ერთი დღი ილაყო უთოთა ქართველ მსახიობსც უჭირაყს.

განსხვავება თითქო სერდელე: იდეისათვის ტანჯულები კატორღაში იტანესებოდენ და სადრობოებასაც არ ადგეიან, მაგრამ რომელი კატორღა შედრება ქართველ მსახიობის მუშობას, რომელი სადრობოება იმ მუხრუჭებს, რომელსაც უოველ-დღიური, შრომაული ცხოვრება ეელში უჭერდა ხელთყენ მსახიობს.

✓ ვინ იცის რომელი სჯობია?

მაგრამ არის მეორე განსხვავებაც: იდეისათვის ტანჯულებს აფისებდნენ მაინც, მთ სახელს დიდების შარვახდელი ხალხის გულში არ მოშლია... მსახიობს კი .. სხეში შედიმიდნენ და შირიდან თაფლი გადმოსდიოთ, განსეუ ია და ვარდს უფენდნენ, გარდამეტებულათაც კავდმერთებდნენ სიღამე, მაგრამ ეს უოველივე ფუჭი იყო სხვაახლად მოვლინებულ რომელიც კარმათი შედარებით...

ქართველმა მსახიობმა მაინც თავისი გაიტანა. მას მე შტინი, არასოდეს არ უნდა სდმოიდა. კერძოთ გახდომა მიუხედავთ იმისა, რომ ის მსახიობია და ძალიან უყვარს ეფექტები.

ის მაინც ესა კამარჯულებში ურევა და მის გულსა და გრძობის სიამეუ ესეა უნდა შესეგამდეს.

ის, რასაც იგი აქამდე, როგორც ხელოვანი, შეიძლება ძალაუბერათ გამსურებოდა, უყვე

აღსრულდა: „სამშობლომისა“, „მტარვლებსა“ და სხ. აღსარდეს სახეს, შეყვარეს მთ საქართველო ქართული ვნა, ქართული დრმა.

ესეა კი იქნება... უნდა დაწეოს მსახიობის სხვაინი საქმიანობა. ის ესეა უყვე თავის თავისთვის იცლის, ნამდიდელ ხელოვნებისათვის და ამის ნება მის უნდა მიეცეს, რადგან ის უყვე მოდელია მოდელია სასმსურათისთვის, მოდელია ამ კატორღით, ან სადრობოება...

ხოლო 26 მაისს, წლის თავზე საქართველოს მოლიტიკურად განთავისუფლების ნება მიეცით ქართველ მსახიობს ამ:უთ იდეისასწაულს ეს დღე. შემდეგ კი სრულად უნდა მიეცეს თვალდურჭა ხელოვნების მჭეფურე ტვალდებს.

მაშინ კიდევ უფრო მეტის ზეადობით შესიხებს, რომ გაუმრჯოს საქართველოს!

შალვა დალიანი

დაღესასწაული

(26 მაისი)

დღევანდლამდის მუნჯი ვიყავ დღეს მეტყველონ ბაგე: სინაბოთიო ტოკავს გული.

ტრფობით დავიდავე

ჰა, მიეცა ჩემს სამშობლოს თავის შონ და ფერი!

გავიგონეთ ფხზე დღება ჩემი ტურთო ერი!

წელია თავს უფლის აბრეს არ ნებდება მტრებსა ქედს არ უხრის მის გმირულად ხედებას.

გაუმარჯოს მის მცველიო გვარლიას და და ჯარსა, ჩვენი ქვეყნის მცველებს, ჩვენი ქვეყნის თვალსა!

გაუმარჯოს ჩვენს ხალხს და მის საჯაროთვლოს!.. თავდაცვისთვის გმირსა, მულამ სასახელოს!.

დ. მანათიელი

ქ. მესხი

ვ. გვინია

ქ. ყიფიანი

მსახიობნი, რომელნიც იდეიურად ემსაბურებოდნენ საქართველოს განთავისუფლებას

თავისუფალი საქართველო

და მისი ეკლესია

ეს ორი ცნება დღემდე ერთ სხეულად იყო შედლებული; ერთი მეორეში დანიხა, ერთი მეორეს ზრდიდა, აცხოველებდა და ამორჩევდა. ერთის თავისუფლება იყო მეორესი შევებადგენა, აყვავება და უღრბისი შეიძინა.

საქართველომ ქრისტეს ეკლესიაში ჰპოვა და განასახივრა თვისი კულტურული ღირებულება. ქართველი ერთი უფლებეს ეტოვებინა დღემდეწახე; მას დიდი ისტორიული გზა გაუვლია ქრისტეს დაბადებამდე, ის ოღონდაც ვიდრე ერთი ყოფილა, გარკველი ტერიტორიაც სჭერია. მაგრამ წარმართულმა საქართველომ ვერ გაიდგა მაგარად ფესვები, მან ვერ გაავლო ცხოვრებაში ღრმა კვალი. ვერ შექმნა ისეთი რამ სახე, რომელიც წარუშლელად აღნიშნულიყო ისტორიის კამბალირებზე. ძველწარმართულ საქართველომ ძლიერ ცოტა ცნობიერ გვაქვს, ხოლო რაც გვაქვს, ისიც ბუნდობლივად და საცილობელი. მისი გერბებამ ამ მხრივ მეტად ძნელი გზა უჩვენა წინ გასასვლელად, რომ რომელიმე დამიხსნათლად წარმოვიდგინოთ ძველი საქართველოს კულტურული სახე.

სულ სხვადასხვა საქართველო ქრისტიანობის ხანაში. ქრისტეს ემბაზში იზვა ქართველი ერთი, აღორძინდა და აღმზარდა ახალ ცხოვრებისათვის. აქ ჩაისხა მისი მწერლობა, მწიგნობრობა, ფთხა გაშალა ხერხობამდგრებამ და სახოგაფოდ ქართველმა ხელოვნებამ. ამის უკვდავი ძეგლებით და ნაშთებით სასულიერო დღევანდელი საქართველო, განათლებული კაცობრიობა საქართველომ ჯერ-ჯერობით იმ ქრისტიანულ სიძველეებით, რომლებითაც ჩვენი წინაპრები შინ თუ გარეთ მუდგინათ მთავრობებში თუ მინდორ-გეგმაში, ან დაეუფლა საჯუთარ თუ უცხოთა მუხუხუ-წინათ-საკავებში. ვერც ერთი ისტორიკოსი და მსწავლელი ვერ დასწრეს და იტყვის იმას, რასაც ეს ჩვენი კულტურული ნაშთები უსიტყვოდ დადასტოვებს. ისინი მოკვთობიან, რომ ქართველნი არა აქვს მდიდარი წარსული; ან წარსულზე მის აღუდგენია თვისი აწინდელი ხელმოწოდება, იმდით იტყვიან უკეთეს და განმტკიცებულ მომავალსაქენ..

ეს არის ის სულიერი ნიშნები, რომელიც გამოადოდა ქართველ ერის არსებაში ქრისტეს ღვთაებრივმა სჯულმა! აქი ქართველი ერთი ისე უფრობილდებოდა თვისს სჯულს, როგორც თ ალისჩინს სჯული და მამული ჩვენში სინონიმები იყვნენ! ასეთი შედლებმა ამ ორი სიწმინდისა ჰქმნიდა იმ სულიერ განწყობილებას, რომელიც დღევანდელსა შიომცხეთისა გამაგრება ისე უნდა ეთუ ქვეითისა!..

ღიასი ბევრი კირი და ვერამი გამოუშლია ჩვენს ერს, მაგრამ ის ვერ გასტყმა; ვერ დაიმორჩილა ვერაფერმა. ჯგავრი იყო მისი მფარველი, ხოლო ხმალი მცველი..

მეტად სახიფათო მდგომარეობაში ჩაგარდა საქართველო ერთმორწმუნე რუსეთთან დამოკიდებულებაში. საქართველო ემეიბდა რუსეთის მკერდზე „მიერდობას“, ცოტა სულის მომარუნებას, დასვენებას, რომ ისევ განგრძობოთ თვითარსებობა. მაგრამ დახუტო შეხანათობას?! ნაცვლად ამისა საქართველო 1801 წელს რუსეთის განუყოფელ და სამუდამო კუთვნილ პროვინციად გამოაცხადა „მოკემპირემ“! ამ სახით ავხად ჩვენს ერს სახელმწიფოებრიობა. ესეც არ აქმარეს: 1811 წელს ჩვენი ეკლესიაც რუსეთის სინოდს დაუმორჩილა; კათოლიკოსი რუსეთის გადასახლეს; გენთელქუთათელი გზაში აწამეს. ერს სული ამოხადეს და გადაგვირების გზაზე დააყენეს..

მაგრამ ამ მომენტშივე ჩაისხა საქართველოს განთავისუფლების დღეა. იმ დღიდანვე საქართველოს ეკლესია ჩაგმა ჩემ და ანტონისორ ბრძოლაში რუსთა ბატონობის წინააღმდეგ. ამ ბრძოლამ ბევრი გეტპი განწოლა, ბევრი მისგებოლიც შეიწირა ზეარადა, მაგრამ მანაც თავისი სავსი რუსეთის დიდ რეაქციონის ნაჩვენებზე 1917 წლის 12 მარტს საქართველოს ეკლესიამ პირველმა აღმართა თავისუფლების დროშა ეკლესიის თავისუფლება წინამორბედი გზად საქართველოს პოლიტიკურ თავისუფლებას, რომელიც ჩვენი ქვეყნის სახელგანმა ბელადებმა დაავიგვრენეს 1918 წელს 26 მაისს ანთიონიდან 12 მარტი და 26 მაისი წარუხიციელი თარიღები ჩვენს ისტორიაში.. ჩვენ ვეცით თანაგრძობად სახელმწიფოს ფილოსოფია, ისევე იქნება ნაწარმოებობები ორგანიზაცია, მაგრამ თავისუფალი საქართველოში მისს თავისუფალი ეკლესიისაც არა გაუქმებრდება. ეკლესია და საქართველო ერთ სამშობლოში მოთავსდება უმტკიცესად. დღეს საქართველოს ეკლესია ლოცვა-კურთხევით აღნიშნავს სამშობლოს თავისუფლების წლის თავს, „ოსანას“ უგალობს ის ახალ საქართველოს: „კურთხეულ არს მომავალი სახელთა უფლისათა“ დღევანდელსა

მათი უწმინდობა
ღ ე ო ნ ი
 კათოლიკოს-პატრიარქი სრულიად საქართველოსა, სამშობლო ეკლესიის განთავისუფლების თავდადებულად, ნიჭიერი მქადაგებელი და მტკიცე მამულიშვილი.

ნიკიტა
 თალაქვაძე

ს ა ნ თ ი ლ ი

ბნელ ლამებში, ოპ, რამდენჯერ გზა გაგინათო, წინ მიგიძლიო შეუთა ფენით, დაგვედ ტერფლად: შენი გულსთვის ხან ჩაქვერი და ვლავ ავეთო, ნაწილი ჩემი სხეულისა ვაქციე ფერფლად.

და რომ ვიწოდი რას მომცემდი ნაცვლად ამისა, ამ ჯილდოსათვის არ ფიქრობდი მე არასდღეს; დღეს რომ გიყურებ როგორ მიზდი სამაგიეროს, მეტს არას გეტყვი, უმადლოო, უნდა გრცხვინდეს!

შოი მღვიმელი

წინასწარმეტყველი-
ბრ განსკრიტეს სა-
მშობლოს თავისუფ-
ლების აღდგენა და
მთელი სიცოცხლე
ამ ახრის განზო-
ციებისა ემსახუ-
რებოდნენ.

ილია [1837-1907]

აკაკი [1840-1919]

შ ვ ე ბ ი ს გ ვ ი რ გ ვ ი ნ ი (26-შაიხი)

უდაბური ტყე... ბნელა,
ცივა... სული კანკალბეს...

შვიერ მგელთა დმუილი შიშის რჯალს არტყავს არეს.
მრავალტანჯული ტყის ქალი საცოდავი სიმორცხეთი
ჩაყრია გულში ზმირ ტოტებიან ნაძეს.
მისგან მოკლის შეგლას, ხსნას...

მაგრამ ნაძეს არწივი ეწვია...

ჩამოუქროლა საცოდავ ქალწულს... გულში სა-
სიკდილოთ ჩაასო სისხლიანი ბრტყალები...

არ დაინდო, არ შეიბრალა უმღური...

სულთბრძოლა... კენესი ქალწული...

უბოძეს საშველად დატყვევებულ დობილოთ...

მაგრამ... ამოად, არაიდან ხსნა...

ხანგრძლივი სიბნელე...

ქარი კვლავ გესლიანი სიცივით სისინებს...

არწივი კი ქალწულის გულის სისხლში ცდილობს
გათიფოს ფეხები...

ბნელეთის მოციქული კოტი კი სიამოვნებს საცო-
დავის ტანჯვით... არ იცის საბრალოდ რომ მშვიერი
არწივი არც მას დახოვავს...

ქალწული სისხლიდან იცლება... კოტი კი დამ-
კინავეთ დასჩხავის...

ერთი კლანჭის გაქნევა კიდევ და... ქალწული
სიკვილის მანტიით შეიმოსება...

მაგრამ... ამ დროს იგლავ...

გაუოცდობდა მონადირემ სასიკვდილოთ გაუგმი-
რა გული პირსისხლიან არწივს...
გაიფანტა სასიკვდილოთ წყვილიანი...

გაბრწყინდა...
კურდაკა მზის სხივით ქალწულს უკვდავების ბა-
ღისკენ იწვევენ...

მომავლადმა ქალწულმა ძალა მოიკრიფა...

ტროლიზა ხავსით ამოიწრო...

ვარდისფერად შეიმოსა...

წითელი კისკისით მიმწურება მდღლოს...

იზურმუხტებულმა მდღლომ მაგრად ჩაიკონა ქანწული.
შროშანი სიხარულით თავს არშეიკვლად აქნევდა...

ტრული ჰველები სიოს არ აკარებდნენ...

ბუნება მისობდა...

მგოსანმა თავის მადლიანი ჩანგი მოიმარჯვა და

მკეჭარეთ შესძახა არეს: „არ მომკვდარა“...
მას მდღლოს ფერიბი გაითხზაურენ და დაადგეს
განთვისუფლებულ ქალწულს შვების გვირგვინი...

გრ. საქართველო

26 მ ა მ ს ი

უტხოვთში ვიხილვ წითელი დროშა და
მომენატრა ჩემი სამშობლო.

სულმა იალქანი გეშაო და, ფიქრთა
ზვირთებში შეჭრილი გემი, — არღვევდა ტალ-
ღებს, მიისწრაფოდა

ვარდ—ყვავილების თვე იღეოდა, როცა
სამშობლოს ხილვით დამტკბარმა, იალქანი
წითლად შევღებე—საქარფელო 26 მ.ისს ტყე-
ობაღან თივდასწეული—ხეიმს იხილა.

—ახ ნეტარებავი... ესე აღმობდა პირვე-
ლი სიტყვა და იალქანი მოწიწებით დაბლა
დავახარე, წითელ დროშების პატივსაცემდ...
აქაც უხინობდენ...

ნავოსადგურში დადებოვ გემი და, სადაც
ქმანი წითელ ჩიხებში სვამდენ, მღეროდენ.

მეც შემოვძახე მრავალტანჯიერ...
რა მშვენიერი, რა წარმტაცია ღონი მისში,
რა დამაიწყებს, საქართველო ჯვარს რომ
იწერდა...

ის ქორწილი ოქროს ასოთი დაწერილია
გულის ფერსზე...

ნეტავ ვინ მიწვდეს ამ ღლის შეგნებასდა
სილაბაზეს!..
შალვა გომართელი

ს ა ხ ა ლ ხ ო გ ვ ა რ დ ი ი ს მ თ ვ ა რ ი შ ტ ა ბ ი

სახალხო გვარდიამ სამშობლოს დამოუკიდებლობის საქმის დიდი ამაკი დასდო

განახლებული სიცოცხლე

რ ო მ ა ნ ი
ქართველ-სომეხთა თმადან

[ლ. გუდუშაშვილის ნახატებით]
(გაგრძელება. იწ. თ. და ც. № 5)

უპურმარლონი

ქართველი მწერალი ჰაიკანუშას ეშხით ჯერ კიდევ ტბილსასამო ბურანში იყო, როდესაც ქართველ-სომეხთა ურთიერთობამ აშკარა მწვავე ხასიათი მიიღო. ორივე ერის გახუთები აღარ მალავენ ერთი მეორის წინააღმდეგ მტრულ გრძობებს. თვით ქართველი მწერალი ხანდისხან, გონებას რომ დაეკითხებოდა, გუნებაში იტყუდა ხოლმე: „ეს ხალხი ძველიდანვე ყველასთან ვერაფერ ყოფილა და ვერც ჩვენ გაგვიტანსო.“ მაგრამ ამავე დროს სოციალისტური კაციული გაურბენდა, გული აუფანქვალდებოდა და იტყუდა: „არა, არა! ჩვენს შორის ხიდის ჩატება არ შეიძლება.“ ამ აზრს მაშინ უფრო ერწმუნებოდა, როცა ჰაიკანუშას შავი თვალ-წარბი, ბრვე ტანი, სახე-ვარდი და თმა-გიწერი წარმოუდგებოდა ხოლმე.

—იმ ქალსაც გულში ჩაუვარდი, — წარმოსთქვა ერთს მოსაწყენ კინელთან სადამოს და ჰოჯანესსკენ გაემართა, — ეგება ერთი კიდევ ვნახო და თვალს წყალი დაუვლევირა...

—გაგიფრინდა ძმაო, გაგიფრინდა! — დიმილით მიუგო ჰოჯანესამ მცირე მოკითხვის შემდეგ. — მე რე რა ქალია! შე დალოცვილი, თუ კი მართლა გულში ჩაგივარდა, ერთი ვერ ჩამოტრუნდები! — მე შენ ვითრა კაცი საქმეს ვერ ვიხავდი თუ! ეგება ამით მინც გაგვემთვლებინას ის წყლული ჩვენს მეზობლობას რომ დაჩანდა...

— შენ ხუმრობ, მეტი უარსა რეკითხვი.

— რის ვხუმრობ?: ვი რამ ადრე არ ვიციდი... ერთი კვირა არც-კია რაც ტერტერა თავის ქალით მრველში წავიდა...

— სადა?

— ბორჩალოში... ის კი არ ვიცი ამ ეამად სად იქნება: დღეიხაჩინში, ბოლნის ხაჩინში თუ შუალავერში.

— მ... მ... მ... მ... აღარაფერი იქნება?

— ცდა ბედის მონახვერება, ეს ხომ თქვენი ანდახა. ქართველი მწერალი ჰოჯანესასთან აღდანას აღარ დარჩენილა და გამოემშვიდობა. გზაში არა ერთი-ორმა ფიქრმა გაურბინა: ჰაიკანუშას ნახვის სურვილმა ბორჩალოს ნახეც მონანტრა: „ერთი ვნახო მაინც ჩვენი სამშობლოს ეს უძველესი კუთხოვანგანი რა ქვეყანაა... ესეც არ იყოს იქნურ ამბებს უფრო ახლო გავცნობი, ხალხს შევიწყვილო და იმ ქალსაც თვალს დაეკარავო.“ მოიფიქრა და გადასწყვიტა კიდევ დაუყოვნებლივ წასულიყო, მაგრამ ფისანა, ეს გზით აქაც გულისხმან იხსნა: ჩვენს გენერალ-გუბერნატორ ვან. წულუკიძესთან წაიღო, იმ კუთხეს მოვივილო, ვითარცა კორუპციონდერტი, და როგორ იქნება, რასაც ვეძებ, ვერა ვნახოვო!

მეორე დღეს ქართველი მწერალი უკვე გენერალ გ. დ. წულუკიძის სამართველს წინ იდგა ბორჩალოში. — შეიძლება თუ არა გენერლის ნახვა? — ჰკითხა კარის მცველს.

— თათბირია, ბატონო, და სრულიად არა სცალიან. მართლაც ამ დროს გენ. გ. დ. წულუკიძე კარჩავეტილ ოთახში რადენიმე მასლობელ პირის თანადსწრებით სომეხთა რწმუნებულებთან თათბირობდა. გენერალი არ იყო გუნებაზე: ძველი ნამსახური მზედარი, ნამდვილი ვეკაცი, ქართველი მამულიშვილი, ითხოვ რაღაც სათამაშო ბურთად დადაქტეულიყო ზოგიერთი ხელისუფალთა წყალობით, — ზოგჯერ სწორედ იმას ასრულებდა, რასაც თითონ არ იჩიარებდა, მაგრამ მოვლენობას კი ვერ ღალატობდა. ითხოვ ნელსეცხლ შემდგარი ხუფედაზურული კებაშია, რომელშიაც დაგრაგილი ორთქლი ხუფედაზურული ვიღებდა, უნდა ახეთქოს, მაგრამ ხუფედაზურული ლოდი ამგერებს და ორთქლს ვაქსანს არ აძლევსო, სწორედ ასეთი იყო გენერლის სულიერი მდგომარეობა: როგორც მამულიშვილია და მზედარი გულით ერთს გრძობდა, ხოლო როგორც რესპუბლიკის მოქალაქე და მისი ვითარობის ხელშემშლი მთხვეული ძალაუნებურთა ხელშეშლი-შეზოგბელი ფართხალებდა...

ორი თვე არც-კია, რაც ბორჩალოს მზარის გენერალ-გუბერნატორად დანიშნე და ამ მოვლენას ხან-შიაც ვარც გაცილა აქაურ სომეხთა სულისკვეთება, განაყოფიებით სომეხთა ხელმძღვანელ წიგნების და სამღვდელთების ვერაგობა. ბორჩალოს მზარის პირი სომეხთა სუნით იყო გაქუთხილი. ჯერ იყო და — 1918 წ. ლეინობისთვის შერეულმა დღეუკაციაო ცხადყო სომეხთა მუხანათობა, როცა უმიხულო მიჯნა გადმოვლახს, ცატერნ კორიანე დაიჭირეს, ჩვენს ჯავშნოსს დაუშინეს და ერთი კაციც დაგვიხანეს. ამ დროს სომეხთა ჯარების უფროსის ბტროს მგაიერ პოლკ. კოროლკოვი მოვიდა სასახუბოდ, ის კოროლკოვი, საქართველოს საწინამდგომარეობის პრივილეგია რომ იხახელა თავი. მოვიდა და თავისი მიკიბ-მოკიბული პასუხებით უნდოდა პასუხისმგებლობა თავიდან აეცილებინა. მიუხედავად ამისა დღევანდელსა ხომშენს მოსთხოვა უკან დაიხიეთო სომეხებმა თუმცა ამის პირობა დასდეს ისევე დაარღვიეს: მალე კვლავ ერთი მეთრეხე სამწუხარო ამბები გამოაშკარავდა: ბორჩალოს გული-შულავერი — მოჯანყეთა ბუდეთ იყო გარდაქტეული. აქ მოეკალიანთ დაშნაკეთა სულის ჩამდგმული და ხალხი მბოროლ საქართველოს წინააღმდეგო ახრებით იყვეებოდა. სხვადასხვა ერი რომ საქართველოს რესპუბლიკის რითაც შეეძლო ხელს უმართავდა — პურს აწოდებდა თუ სხვა სამსახურს უსრულებდა, სომეხები ყოვლას ღონისძიებით ხალხს ასისინებდენ: არც ერთი მარცვალი არ მისცემო საქართველოს მოთვრობასაო, ეს-მას შემდეგ, რაც საქართველოს სახელგინამა სხალთა გვარდიამ და ჯარბა ვილიყო ჯღვლით წინამძღოლობით მოვილ შულავერი დადარჩინა თათრების აკლენა-წაიწივებს და ამისგანო სომეხებმა გ. გუდუშაშვილის რაზმს სადმობოთ კი მობარევილ...

გარდა ამის სომხები სამხედრო სამსახურში ან სულ არ უშვებდნენ საეკნე ბიჭებს და თუ უშვებდნენ ყოვლად მანჩიჯ-დაკიდებს, ისეთებს, რომელთაც რუსულბოისის მთავრობა უკანე ისტუმრებდა, როგორც უფარვისით: სომხებმა იცოდნენ ბერბი, ხიდან როგორ მოველით კანონისთვის. თეი შულაღრის კომისარი სანსარ გალქიანი სამხეთის მთავრობას უფრო ვმსახურებოდა, ვიდრე თვის პირდაპირ სამომბოლა-საქათიველის: გარშემოყრებილი ყვედა ორჯოცდაათად შეიარაღებული ბიჭი, ვგრედ წოდებული მილიციონერთა რაზმი, უმეტესად საეკნე პირთაგან შემდგარი, რომელიც მთელ ხარაში ბატონობდა: მას უფრო უჯრებდნენ, ვიდრე სამხრო კომისარს. ყოველივე ასეთი საქციელისთვის გენ. წულუკიძემ სანსარ გალქიანი რავედნიმე მილიციონერთი სამხედროდ გადააყენა და თბილისს გამოგზავნა დასასჯელად, რომელთა გაუსახლებასაც მოიხოზოდა. მაგრამ მის მაგიერ, რომ ჩვენს მთავრობას ეს ვაგნე ადამიანი მოეზრობებინა, გენ. წულუკიძეს ასეთი მიწყროლობა გაუგზავნა: „შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგმა სამხეტარი შეიღმა შესაძლოა სენი, ქ. თბილისში მილიციის მეთვალყურეობის ქვეშ მყოფი—სედრაკ სარქისიანი, გარეგინ ბოლდიანიცი, ეფრემ ჩოხანიანიცი, არჰუკ ოლანეზოვი, გრიჟორ ჩარქინოვი, მუკუნ კალაშვიცი, მიხეილ მარიანიცი, ზიკარ ბოშლიანიცი, გეორჯ პეტროსიანი და გეგლარ გეორჯოვი დაბრუნდენ თავის სამშობლოში, ბორჩაღის მებრაში. ხოლო სანსარ გალქიანი თბილისში დარჩება მილიციის ზედამხედველობის ქვეშ. № 20580. ქრისტეშ. მ. დრეკტორის მაგერი. განყოფილების უფროსი, საქმის მწარმოებელი“ [ხელი გაურჩეველი იყო].

—311. დილა. ციხის მაგიერ—შინ დაბრუნება, გადასახლებების მაგიერ თავისუფლად თარეში. —ი, რითი აჯილდოვებს მთავრობა ჩემს შემადგომლობას, — სიმუქროს წარმოსთქვა გენერალმა: აღდგომა და ხეალთა. ჩილაპარაკა თავისთვის—იი ვნახოთ, ეს ავახანი რა ცეცხლს ავგიზიზებენ...

და სამწუხაროთ ეს მისი წინათგრძნობა მართლდებოდა.

გენერალმა წულუკიძემ ნამდვილი წყაროებით შეიტყო, რომ შულაღრის რავედნიმე ათასი თოფი, ხარბანები თუ სხვა იარაღი მოეკრებოდა. ამიტომ შულაღრის აღყა შემოარტყა და იარაღი მოსთხოვა, შულაღრელებმა მამა-ბარაძის ბატონივით თვეი მოიწმინდანეს და გენერალს მთავრობასთან ურეგლეს: „გენერალი უსამართლოდ გადაეკვირდა, იმნას გვთხოვს, რაც არა გვაქვს. ხოლო რაცა გვაქვს—დიდის სიამოვნებით მივარეშეთ“ ამის გამო მთავრობის თავმჯდომარემ გენ. წულუკიძეს უბრძანა: „ხალხს ნუ შეუჩუებენ, იმდენი და ის თოფები ჩაბირე, რაცა აქეთო.“ სომხებმა ამით ისარგებლეს და გენ. წულუკიძეს რაბდენიმე დამტერებელი თემი მოართვეს. —ეს გარემოება კიდევ მოიგონა გენერალმა, ვაბრაზებით გადააფურთხა და მწარედ აპოვიმინა —მთავრობამ ან სწორედ არ იცის ჩვენი ვითარება — ანუ ჩვენი აღარ გვიჯერებს და საქართველოს მტრებაა ჰყავთ მოჯადოებულთი.

უფრო მეტად გათავებდა სოფ. უხუნლიარი და ახლი მასლო სოფლები: ავეცი, ამონ, აქორი, საიდანაც ახალგაზრდობა ერეგანს და ყარაქლის გატრფილიყო

საიშორე ხელისწევრის შესასწავლად... ეს სოფლები იხე თავსავსულოყვენ, რომ რაც კი საქართველოს სახელს ატარებდა აღარაფერ ინდობდნენ: არც უჯარისკაც არც მილიციონერი არც, სამაგოს დმ სხ, ყარალობათა-თავდასხმა მოარულივით მოეგდა მთელ მხარას სომხთა ვერავითმ დაღებურბული სანაპირო რაზმის უფროსი კონტრტი ბოლოხანს გენერალ წულუკიძეს, სხვათა შორის. ატყობინებდა: სომხებმა ჩვენი ვაბიბარეუბმა, განიარაღება და ჩვენი მოკვლა არ იცმარეს, ჩვენი რაზმის უფროსი როტმისტრ კიროსკის გარშემობრება და განგნე თოფები ვაჭრის დაუცალეს. ურეშე მჯდომი ვიროსკი გულგანხეთილი გადმობტა ზრმიდან, ხელემი მალა ასწრა და შეკრიალა:

—მე რუსი ვარ, სომხის ქალი მყავს ცოლად, სომხთა სამტრო არაფერი მამქვს, პირიქით: სომხებს ძლიერ პატენას სცემენ, მაგრამ ქართველებს ლეკმა პერისთვის ვენსახურებოი.

გენერალმა ერთხელ კიდევ გადაავლო თვალი ამ სამარცხვიანი ზონსენებას და ჩილაპარაკა: განა ასეთი კაცებს შეიძლება ზიენდოს სატრეჭოფოთის სასულერების დაცვა? (გაგებულმა უჩენმა შემდეგ ნისტრში)

წიგნი პირვი

ტურგა აისი,
შენია მ ვისი?—
ჩემი საშობლო!
წითელ აწვიო!
მტრო ვაწვიო,—
მოკვასი დაწმადლო...
რანიდი ერის, -ზარი რეკეწს ბროღას სიონსე;
ღლისფრად ქაღეს წმინდა დროშა ძეკელ ბასტონსე.

ფროს ცხელ ტაქთა დქქრს, ჰვივის თორთა ტაბუკი
შეიდთა მნათობთა რესულედივის კაისმის ბუკი.

ფირუხ უთერით, ბზას მტოთ ხელში მღერს ანკელისი,
ატლასლოყება მუე იცინის საქართველოსი.

ამირან გომრამ --მონიბაში დიდხანს, რო დაქქო.—
დაღეწი ხენდი! სყავთ გუენდი მოსრან, ივარქქო.

იქარევის ვარდი გაზფუხელის მწყენე ხვეგრდსე,
ქართლასი დედა ჰხარაის ნამბუნე ოქროვან ვარსსე

სურმუტ-ღალ-მარეჩითი ამბიკუელ ბუნების დამში
თავისუფლების ქლერის ქნარო... ხ.ხლხის სეკიში.

ილაღე არწვიო!
ორგულთ ამციო—
მდეღე.
სასმყოფლო;
სიციცხლის მინანვე
ტკიბდ დღდის ნანაე
ღენიდათ
სამყოფლო!.,
26 მისი
ს. ერთაწმინდელი

საქართველოს ყოფილი მთავრობა

ფ. გოგიახი-გიორგი-და შვილი, გ. გველე-დ. გ. შ. მეხიხი-გ. ქუჩა-ა. გველე-გ. მახაგ-ლასხი ნ. ქორ-ა. მდი-გ. გიორგი-და შვილი სინი, აფხაზი შვილი უფი ვანიშვილი რაე შვილი დანია ვანი ვაძე სს.

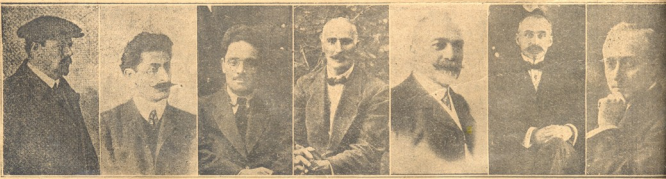
საბჭოთაების დამოუკიდებლობა

ქართველის დამოუკიდებლობა

საბჭოთაების დამოუკიდებლობა... (The text in this block is very small and difficult to read, appearing to be a list or a detailed document.)

ს ა ქ ა რ თ ე ლ ო ს ე ლ რ ე ბ ი უ ც ხ ო ე თ შ ი

აკ. ჩხენკელი (ბერბანიაში) მ. წერეთელი (შევიკაში) ბ. თევზია (უკრისნაში) ნ. ქარცივაძე (ადერბეიჯანში) გ. ქუჩელი (ბალოში) ა. მდივანი (საბერძენეთში) მ. სუმბათაშვილი (შევიკარაში)

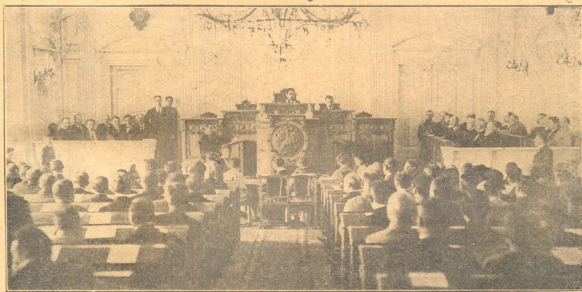
საქართველოს დემოკრატული

კრების პრეზიდიუმი

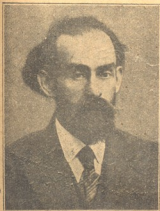
თავმჯდომ. კარლო ჩხეიძე

კ. ჯავახიშვილი, ნათაძე, თაყაიშვილი, ლომთათიძე, მდივანი, შარაშიძე

საქართველოს დემოკრატული კრება, შეკრებილი თბ. სასახლეში 1919 წ. მარტის 12 პირველი სესიონი, თავმჯდომარეობს კარლო ჩხეიძე, ლომთათიძე, წინ დამფუძნებელ კრების წევრნი, სტენოგრაფისტები, ერთ მხარეს მთავრობა, მეორე მხარეს დამფუძნებელი კრების კანცელარიის მოხ.

ბენია ჩხიკვიშვილი

დამსახურებული პოლიტიკური მოღვაწე, ქუთაისის გუბერნიის ნაკლებად ცნობილი მხარის მთავარი მოხელე

დასწავლა

დაესწავლა, ზემა ჩემ რაინდ ერის
დაესწავლა ერთ წლის ნეტარ თავისუფლებას,
დაესწავლა გარდაცემულ სხვა მკვლარე აზრ იმერის
დაესწავლა სიმუდრით განამტკიცებს თავის უფლებას...

დაესწავლა ჩემ იფანდურის მგრანგარე სიმეხს,
დაესწავლა სარტოფოსაც მიულოცავ ამ დაესწავლას,
დაესწავლა ბედით სრული დაესწავლა ვარდისფერ ქაშენს,
დაესწავლა ერთ ჩემი გადაცემის იფანდ სასწავლს...

ვარდისფერ

შალვა მეთვანდურე

ნიკოზ. ელიავა

დამსახურებული პოლიტიკ. მოღვაწე, საქართველოს ქალაქთა ავტორის

მ ა მ უ ლ ი
რამელთა თაოსნო-
რისში გამოიცა ეუ-
ლოა ქართულ და
თველის თავისუფ-

შ შ ი ლ ნ ი,
ბითაც 1903 წ. პა-
რნალი „საქართვე-
ფრანგულად საქარ-
ღების საქადაგებლ

არჩილ გურგაძე
(1872-1913)

ვ. ლორთქიანიძე
(† 1909)

ბ. დვინაშვილი
(† 1910)

ბ. ლახვიანი

მ რ ი ს ზ ი ა ნ ი

26 მაისი

(ძღვანელ ამხანაგ ზალვა კვიციანი)

შეღას აქვს ზეგელი, ჩიტს ბუდე, კაცსა
სამშობლო, ყველას უყვარს თავისი აკვანი..
მეცხრამეტე საუკუნის შაბენელ დღებში,
როცა:

სისხლით მორწყეს მთა და ველი,
შეღება წითლათ მდგელო,
აღდგომის კვერცხს დემსგავსა
ქირანული საქართველოა, — მარად ტან-
ჯუღი, სისხლით დაცლილი ჩემი და თქვენი
საერთო დედა — ეგ ლაშხა საქართველო — რუ-
სებს გადასცეს. ფიზიკური არსებობის შესა-
ნარუნებლათ მისი სუვერენობა, დამოუკიდებ-
ლობა მიიტანეს მსხვერპლათ..

გულმკვდარს, მოქანცულს ქართველს დე-
დას დაობლებულ შვილას აკვანთან მიცინა.

აფრილიტამ ყვავილების კრეფა და გვირ-
გვინების წინა შესწყვეტა

დაბნელდა: ჩაქსვენა მუე ბებერი საქართ-
ველორისა.

ჩიკლს მშობელი ვეღარ ზრდიდა, მამინა-
ცვალი მას შხამს ასუვედა, გონებას უზშავდა,
გადაგვარების გზას აყენებდა.

ოო, რა გულშემზარავი იყო მთელი საუ-
კუნე, რა რიგ მწარეთ ქროდნენ ქარნი შე-
საზარნი!..

საბრალო დედა! სიხზრებე აღჩობდა
ლაღაფა, სტ ნჯავდა. ის ძალში ბორავდა,
სწუსდა.

ყოფილი მისი შეშოშმანება, კენესა, შენ-
ძრევა აღავგმეს.

ჩაქრობილ იქმნენ ამბოხებანი იმერეთისა,
თიფლეთისა..

ბევრს ეგონა ჩილი მოკვდაო, საჭარბაში
ველომ განისვენაო..

მაგრამ ზღაპრული ქვეყნის ბებერა წინა-
სწარმეტყველი გულს არ იტყბდა: არ მომკე-
დარა, მშობლით ძნავს და ისევე გაიღვიძებო!
გათამებული ახალგაზრდობა ტოკავდა,
არა სცხრებოდა: მეგობრბო, წინ წინ ვასწით,
ნუ შედრეკება თქვენი გულიო!.

დიდება რუსეთის ჯეოლოგიას: მისგან
ჩვენ ორგვარი თავისუფლება — პოლიტიკური და
ეროვნული — მოვიპოვეთ, განვიტკიცო!

დღეს ეროვნული დღესასწაულია, ერის
ზეიმი, მისი სიხარულს დღეა.

დამოუკიდებლობის უკის მავენ გამოსვლე-
ბი, ენარქია, ამბოხებანი ჩაქრობილია, მოს-
პობილია.

ვერაინე გაბედავს აშვებული ამირანი
კავკასიის დაღრეჯილ ქედს კვლავ მიაჯავოს,
დამოუკ დებლობას ყელი გ მუსქრასა!..

არც არაყის ყმობა გვირნდა, არც არაყინ
გ ინდა ვიყმოთ.

„ჩვენი ხატია სამშობლო,
სახატე მთელი ქვეყანა
და რომ ვიწოდეთ, ვენდებოდეთ
არ შეგვიძლიან ჩვენც განა?..“

გვიხარბან, მთვრალენი ვართ, ზეიმი დღეა
„სანეტარო დასნისი ხმები
მოვიფინა ზურმუხტ მდგელოს...
გაუზარჯოს ბორკილ აყრილს
თავისუფალ საქართველოს!“

ვარლამ ძიძიგური

**იოსებ ბარათა-
შვილი**

ბარათაშვილ-
მა პირველად
1906 წ. რუსე-
თის პირველ სა-
ხელმწიფო სათა-
თბროლში საქარ-
თველოს თავი-
სუფლებების საკი-
თი აღძრა. (1878-1915)

ვ. ზულვანი მეშვ სახელმწიფო სათათბიროში საქარ-
თველოს თავისუფლებას მოითხოვდა.

ს ა ლ ღ ი მ რ ძ ე ლ ი

(26 მაისის სასოვარად)

გაუმარჯოს საქართველოს,
იმის მოკლემას, იმია შვილებს;
გაუმარჯოს ვინც ქვეყნისა
ქირს და ვარამს ინაწილებს..
გაუმარჯოს ჩვენს მემომართს,
სამშობლოთის არწივ-გმირებს,
ვინც მ.შულსა ისე უვლის,
როგორც კრუხი თვის წაწილებს!..

ვარდენ ყოფიანი

საქართველო და ჩვენი უმცირესი

დღეს საქართველო დღესასწაულის თავის დამოუკიდებლობის წლის თავს; დღეს საქართველოს ეგვიპტისა და იუთხუში ერთ ეკავებო ამ დღესასწაულს და ახი წლის მინიბის შემდეგ პირველად იხილეს ჩემის მატრემ რეგენსთან სასახრული და მანუეტიუბელა ეს მოვლენა, იმდენათ დამაღრბელი და მწარე ფიქრების მთავრულად დღევანდელი ჩვენი მდგომარეობა. ამიტომ ბევრი ურწმონი თომის ვუდი ვერ ჩემომის შესთერათ და გვითხარის შემერთბილ; ფიქრობის: რათ შინდა ისეთი დამოუკიდებლობა, თუ გულის მინიბი, ჩვენი სხნა სოციალიზმი და მისთვის ბრძოლაში, ამ მიდრეკილბის თუ დაუმტბო ჩვენი შტრების მხრავ სუდთთანას კვლის, მამინ ჩვენ მივთვლოთ ზესამისტურ უმცირესობას და ამ ეულს სუთიერ განწყობილების გვიურს გავითით ახვარბიშა

პირველად ის უნდა ადრინშითა, რომ ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ კვრბით და სახელმწიფოს მნიშვნელობასზე ძალბან ცოტად დაწრბილ ჩვენი დოტრინატურბში, ამიტომ ჩვენი დამოუკრბობა მსოციალიზმის დირბუბუბობის უფრო შტტი იცას, ვიდრე სახელმწიფოს მნიშვნელობის, — მატრამ თუ გვიხსენებთ ბრძოლბას აუტობნობის გარშემო, თითქმის იგავე შეიძლებას ითქვას და უფრო შტტი ჩვენი დამოუკიდებლობბაზე არ შეიძლებას არსებობბა სოციალიზმის გარშემო სახელმწიფოსი, ამიტომბა, რომ ბალ შევთვბო მსოციალიზმისთვის ბრძოლბას უგავშიბრბენ სახელმწიფოსთვის ბრძოლბას. ისინი არბ თუ იცავუნ სახელმწიფოს, რელობენ კანგობბობბ ვიდრე მას სილაბუ; თუ ჩვენიბა არსებობბ ცხოველი მიდრეკილებბ სოციალიზმიბკენ ასრევე უნდა არსებობბდეს ჩვენი დამოუკიდებლობბის განშტკიცებბსკენ. და ვინც მას გულგობბილად შესუბებბ, ის ამბვე დროს გულგობბილად ხვდბა მუშობბ კანთობბისუბლებბის იღვბს და სკიბბინობბს.

ხოვბ შტტი იმისკე კი გობბბის, ადრე თუ გვიან ისტობბის ნბბარდებბ თქვენი დამოუკიდებლობბ. მატრამ ისეთი დგარბლი ვერ შეტბბბინებბ, ვერც დატეფობბრბბს. შობბ ანბობს: თავსა ახლად ვრწინ იმბბს არ სკიქელი არ იქნებბისო. ჩვენ რაც ტბბბებბ და უნდა ტბბბავბდეს, მას ვერბვიბდა შესცოლბის, ჩვენი ვალი ის არბს რომ ვიცბველოთ თობბარსებობბს და ვქმნიბლო მის სასხველო ფორმბს, ისტობბის. ამ მხრავ კი დღემდბს კბბმრავუბუბლი ვართ და გვწამს, შემდეგ მბბრ გავბმრავუბბთ.

ეს მოვლენბ ისეთი მნიშვნელობბისა ვრბს ცნობურბბში, ურობბისთ თრბს არსებობბ წარმოუდგენელიბ. მიდდარ ისტობბის ერთ მუდამ ცოცხლიბ და

უმბსტობბი სახლბაკი ვრბდ ვერ ჩბბთვლებბ, მუდბრბბ. ისტობბის გარშემო იქმნებბა დოტრინატურბ, შემოქმედებბ სელოფბნობბ და რბბბდენბდემე ფინბბიბკე — კი; იგობ სული ვრბს და ეს სული კბბმობრბობ, ჩვენ ამ რეველიუციის ხნბში სამბტბლითობ დბბბკობრბობ: მბბინ, რბბდელთ თობქმბს მოვლიბმობფლით ხტვერბს სურბვლბბ მოიციბ, ჩვენ ამბმეფბლობბთ შემოქმედობობ. და ენბ ეს არ არბს იმბს თავდებობ, რბბ ირბ ბობს წლის ვრბს კვლავ მუდბლიბ იცხოვრბობს უფრო უკეთ, ვინემ წიბთ? დღევანდელი საქბრობველო სიბღვიობბი ხბ არ ჩბბთვარბებბ: თბბრბს დროს ხნბს?

— მბშ რბს ებბბბებენ ქვემცრობბ: მუქინი, მბბლბნი ცხოვრბს ტუკუმბ და თბბს ჟურბს მტბტებლბნი? ბებობ მოგვბბბბბა და ბებობსად მოვბბბბობ. წბბბლი წბბვლენ და წბბბბვლენ ქვემბბინ დარჩებობბ... დბბს წბბბბობი წბბბბენ ჩვენი ქვემბბინდბ ბბხნბტბ, რბბბ, არბბეობ, მბბბბბობ, მბბბბბობ სხვბბ და... უბბბსხველად რუსეთბ მატრამ ჩვენი კვლავ ბქ ვცხოვრბობბ სკკობბობ კულტურბს და სხბბობბ, ამბობვის დრბბთ გვწამს ძბბდ ჩვენი თობბობრსებობბს და ვბსდ იგობ რწამს, ან შტტი რბბ და ან შეუტბბელი.

დღეს ზემბბა ჩვენი მკვდრბობბიბდებობბს და უფლბ კბრობველი მოვლენა ქული ტუკბ ვრბს და შემოსბბბის: საქბრობველბს გავბმრბობს!

მუშ. მბბა დღე-ბე

დალო დარჩბბაშვილი (1872—1916)
პირველი სოც. დემოკრბტი, რომელმბც საქბრობველბს უფლებბს ადღვბნ აბბობბ ეროვნულ-ტბტრბტობობლბურ ფობგლებში და საბბბბლბ ტერბნობლი ცბბბისო.

მგოსანი ვახტანგ ორბელიანი (1812-1890)

მწარედ პელოვბა, რომ საქართველო რუსეთის ხელში იხრებოდა, ხოლო იმედს არა ჰქარავდა — საქართველო არ მოისპობა და ერს ახმენებდა: ქართველები ნუ გეშინიანთ, ზვენი ქვეყანა არ დამეზობა, კარგთველი ერთი არ მოისპობა. მომავალში უსათუოდ აღსდგებოდა. ამასვე ამბობს „ორ შენობაში“: ზვენი აღსდგები იმით რომ დიდი წარსული გვაქვს, დიდი ისტორია, რუსეთი — კი აუცილებელი დემობა, რადგანაც მას არც წარსული აქვს, არც ისტორია.

მგოსანი გ. ორბელიანი (1801-1883) — იმ აზრისა იყო, რომ თუ საქართველოს ერთ მამულიშვილურმა პრებმა ფეცი გიდავა, საქართველოს დავით აღმაშენებლის გიორგი ბრწყინვალის მსგავსნი გამოინდებიან და შაშინი საქართველო უქვევლად აყვავდება, ფენიქსებრ განახლებება.

ილია შავკავაძე [1837-1907] — საქართველოს განთავისუფლებით იმედოვნებდა, ვინაიან პოპრესნი, განვითარება და სწავლება ამას გეკადისო. ქართველი ერის განთავისუფლება აუცილებელი სწავლა განაოლე — ალორქინების ზელით მოხდებოდა. ეს მით უმეტეს მოხდებოდა, რომ თავისუფლება ყოველი პირის ნავისაყუდაროა. საქართველოს ტყვეობასაც რუსეთის ხელში დიდიმანძლი არ აქვს, რადგანაც რუსეთი კულტურით საქართველოზე ბევრით დაბლა დგასო.

აკაკი [1840-1915] — წინასწარმეტყველურის შორსმჭევრეტულობით სწამდა საქართველოს განთავისუფლებას, ამ რწმენას ერსაც უწერდაცა, — „არ მომადგას, მხოლოდ სინიავს და ისევ გაიღვივებსო. მხოლოდ ამისთვის საჭიროა ქართველი ერის მზნობა, გონებთ ამოღლება, მამულიშვილური განვითარებებრება, უფისოდ არც ნ. ბარათაშვილის უემოდება სწამდა, არც ვ. ორბელიანის იმედიაზობა. ერის განთავისუფლებისთვის საქართველო მსხვერპლიც, რადგანაც უმსხვერპლოდ არაფერი გავითლებოა.

მამია გუჩიელი (1836-1904) საქართველოს თავისუფლების იმეით აღვსილი, ყოველთვის ნატრობდა ქართველთა დიდს განიერობას. მამულიშვილურ შრომასა და მის საშუალებით საქართველოს განთავისუფლებას:

აღსდევ მამული, აყვავდი ახლად, გახალციქველებრ შორით ხელებო. სიციცხვე ზვენი იხმარე ნაწლად და ზედ აღზარდე უცხო გვირგობი დილა საქართველო უნდა განთავისუფლებდეს თავის განთავისუფლებების ხელითო, ნეტარ სურება ყველა იმით, რომელთაც აღრვევი განქურტრეს სამშობლოს განთავისუფლების აუცილობა და ერს აქეთ მოუწოდებდნენ... **წ. კვიციანიძე**

ს ა მ შ ო ბ ლ ო

გავსწავითოთ ჯაჭვი მონური,
ნადველი ეუუ ჰაერო;
გილოცავ თავისუფლებას,
ჩემო სამშობლო მხარო!

ისიც გეყოფა რუსებო
რაც დღე ვახტანგ მწარეგო;
დღეს აღსდევ შვენი გვირგობი,
დასტკბი და გაიხარო!

ვისლო კირალოძე

იმ გაზეთის ხელმძღვანელი ვაჟაფი, რომელმაც თავი დანდებ მინაოდ სამშობლოს განთავისუფლება დაიხანა: თ. ლლონიტ, გ. რკცილძე, ს. ფირსთავა, ა. ჯაჯანაშვილი, ს. დადიანი და ქ. რაჭველიშვილი.

308 რე პირისი იმე

საქართველოს განთავისუფლების შესახებ

მგოსანი ალ. გარ. შავკავაძე (1787-1846) — საქართველო რუსეთს 1788 წ. ტრაქტატის ძალით იმიტომ შეეკრა, რომ თავისუფალი აფილიციო და არა მონოა ამიტომაც ერთს ლექსში ამბობს:

„გავსნათ ზნა და ემეათ იგვირგილთ სასოება, რომედ მუხით შემოვიდეს მათ შორის განათლება,“ ხოლო როცა რუსთა თვითმპყრობელობამ პირობა დააჩრდივა ქართველთა წინაშე, მგოსანი მითულებს შეურეთდა რუსის მოთერობის წინააღმდეგ.

მლ.-მოწანაონი ხელაშვილი (1838) „კალამასობისა“ და სხვა წიგნების დამწერი, იცვად სოლომონ ლეონიძის გეგმას საქართველოს შესახებ და ამიტომაც 1824 წ. დასწერა, „ფარულს საზოგადოების“ გეგმა, რითაც ითხოვდა საქართველოდამ რუსთა დასდევნას.

სოლომონ დოღაშვილია (1804-1837) პირველად თბილისში გავისცა საქართველოს განთავისუფლების პროკლა მაციები.

ფილადეფოს ბერი კიკნაძემ, მეცხრამეტე საუუნის დანაწიწისი თუქ-ფუშა-ხეცურეთში განავრტო საქართველოს განთავისუფლების პროკლამაციები, დასწერა ლექსები „აღსდევ გიბრთ გვირო“, „საქართველომ სოქეა“ და სხ.

ნიკ. ბარათაშვილი (1819-1845) — მთელი თავის პოეზიით საქართველოს დასტრალალებს; ეს ნაყოფია განათ დებულ სოლომონ დოღაშვილისა. სიტყვა-კაზმულის კილოთი პრეცედენს ბარათ. იწყო საქართველოს თავისუფლების შესახებ ქალაგება, სამწუხაროდ საშინელის უიმედობით და ურწმუნოებით იყო გარემოცული: მას გული დარბით ეცხებოდა საქართველოს დამონაწების გამო; დიდათ ენატრებოდა საქართველოს თავისუფლებას, მისი მოაზრების იმედს არა ჰქონდა, რადგანაც მოწინავე ქართველებმა გარუსების გასა დასდგომოდა ერთობორწმუნეობის გამო.

მუღა მამის მამის

ისტორიის ჩარხი, როგორც უნდა დატრიალდეს საქართველოში 26 მაისი დარჩება საყვარელ საზეიმო დღედ ამ დღეს განთავისუფლდა მონობისაგან ქართველი ერი და წყევლიმც იყოს ის, ვინც კვლავ მონობის მოუნდომებს ქართველობას:

ოცდა ექვს მაისს ქართველი ხალხი დინახავს თავის მტერსაც და მოყვარესაც. მტერი პირქუშად იუდასავით განდგომილი ივლის ვარე ვარეთ და მოყვარე კი ღიმილით მოგვილოცავს დიდებულ დღეს და ჩვენთან ერთად შემოსახებს: დიდება და გამარჯვება კეთილშობილ ქართველ ერსო!

ქართველი ხალხი არავის არაფერს ედავება, არც არავის აპყენობას ეხეუება: დავანებონ თა ი და სულე უჩვენებთ ქვეყანას, თუ როგორ უნდა სახელმწიფოს შექმნა, ერებთან სოლიდარობის დამყარება. ის ერი, რომელმაც ოცი საუკუნე იცოცხლა და გაღიქნა მრავალგვარი უხედაურება და ქარტყილი, მტრებსაც იგერიებდა და სახელმწიფოებრივ ფორმებსაც ჰქმნიდა, დღესაც შესძლებს სხვისი დაუხმარებელიც ცხოვრების მოწყობას. ჩვენ გვწამს ჩვენი ძალა და ამიტომ გვინდა დამოუკიდებელი ცხოვრებაც.

ერთი ქართველიც ნუ დარჩენილა კოცხალი, თუ კვლავ შეურიდდეს მონობას!

და 26 მაისი არის ჩვენი თავისუფლების დღე. ამ დღეს უნდა იგრძნოს ყოველმა ქართველმა ძალა ეროვნული სიამაყის და სიამოვნების! ჯარის კაცი ხირაძე

ალიონის ჯგუფი, რომელიც რ. ს. დ.პ. დროშის ქვეშ საქართველოს ეროვნულ იდეას აღვივებდა და ქართველ ხალხში სამშობლოს სიყვარულს აღვივებდა: ი. გომართლი, პ. საყვარელიძე, დ. სულთაშვილი—ლიხელი, ნ. ქარცივაძე, გ. მაჭავარიანი—საქართველო და პ. ლევაია (ზოგი სურათი ვერ ვიხსოვებ).

პ ი ნ

შენ ციმციმობ და გულს გვითობ, ვით თვალ—ლოურჯა გახაფხული; შენ ხარ ჩაგრულთ ჩამქრალ გრძნობის, ასანთებად გადმოსული. შენ გვაყნოსე ია—ვარდი, ავტირაკე გულის სიმი; შენ შეაშრე ჩვენს რვეულზე. ნამი გრძნობით დანაწივში. შენ მოჰფინე ჩაგრულთ კერას განთიადის ნაზი სხივი, შენ გავგივით უიმედო სული სევდით განაცვი. შენ გვასმინე ტანჯული მონებს სანეტარო შენების პანგი და მეც მესივე გამოვქმენე მიჟანგული ძველი ჩანგი და დაემღერი. შენმა სხივმა შეარყია ქედი, მთანი და შენ ახსენ საუკუნოდ მიჯაჭული ამირანი... კვლავ დაემღერი... მე ხომ შენში ესქვრეტე მხოლოდ მიედს სამყაროს, და ეს გრძნობა საყვარელის გოგონხეთმაც ვერ დაფაროს! იციმციმე, გულის ვარდო, შენი კირი შემეყაროს: დე, შენ მყავდე უნებელიად, მე თუნდ მიჰა დამეყაროს!..

დარია ახვლედიანისა

დომ. კიფიანი, რომელიც საქართველოს უფლებების დაცვისთვის გაიწირა. ა. ჩხენკელი, რომელიც საქართველოს უფლებების დაცვისთვის გაიწირა. ი. გვედევანიშვილი, რომელიც საქართველოს უფლებების დაცვისთვის გაიწირა.

თავისუფალნი მოქალაქენი!

ისტორიულმა ზედმა არგუნა პატარა საქართველოს შიშამ და საშინელი უღელი რუსთა მონობისა; არ იყო არც ერთი დარგი ჩვენი ცხოვრებისა, რომელსაცარ განეცადა საშინელი უღმა ამ უცხო ერის ბატონობისა, რასაც აშკარად მიყავდა ზოგი ქართველი ერი გადაგვარებისკენ და უქალიდა მსილიანი განადგურებისა. ამ განსაცდელის დროს ქართული თეატრი იყო ერთერთი ოასისა სადაც ჩქეფდა ერის სული და ვაისპოდა მისი საუკეთესო მისწრაფებათა სურვილები. ერის აღორძინებისთვის დიადმსახურთა შორის ბრწყინვალედ აღიკვირავს ჩვენ სავაგრელ მხახობ ქალს ნინო ჩხეიძეს. წელს შეგვალდა 25 წელიწადი მს შემდეგ, რაც პირველად გამოვიდა იგი ქართულ სცენაზე მუხუხდავით მრავალ დამაბრკოლებელ პირობებისა, ნინო ჩხეიძემ შესძლო თავისი მხატვრობის ნიჭის საცხებით გადაშლა და

ნინო ჩხეიძე
(წინანდელი სურათი)

ომხობილავი თამაშით შექმნა განსაკუთრებული განწყობილება ქართულ სცენაზე.

25 წლის განმავლობაში იგი სცენის სიყვარულის ცეცხლით დაუშრეტელ ენერჯით განაგრობდა ეკლიან გზაზე ღამის ქანდაკების ჩამოსხმას. 25 წლის განმავლობაში მადლიანი წერაქვით თიღი და იგი ნიარ სახეებს, გრძელი და ჯადოსანი ხეივანი, სადაც ანათებენ დატანჯულ, გმირ და უძირო სიყვარულით გამოზარ სახეებს ნათელი ნიაბები.

25 წლის განმავლობაში ხელგადაქლობილი გეასირებდა იგი და ვეფოქაშებდა გულს მშვენიერ განცდებზე მოკაზმულ ჰეივანში,

ნინო ჩხეიძე! რომელ ქართველს არ უღვივის გულში ამ ქართველი სცენის სიყვარულით დაავამდყოფებელი ქურუმი ქალის პატივისცემა?

ვის გულში არ ჩარჩენილა წარუშლელ კალად ნუცას მიერ განსახიერებელი უშვლავ გმარების მოხაზული პრაივლები?

ვის გულში არ აქვითინებულმ ნუცას მგრძნობიარე ხმები და არ მოუპარავს დადილილ თვლებისთვის განაწამები ცრემლები?

ქართული ერი ვერ დაივიწყებს შათ მოკიქულებრივ სახეებს, ვინც საერთო ქართველის და დაქვეითების დროს ჩაუშკრალ ჩირაღდნებით უძღოდა მას. ჩვენ, გუშინდელ მონებს, დღეს

საერთო განახლების და თავისუფლებისკენ არ შეგვძლიარ მოწოდებდა და აღფრთოვანებულ პატივისცემით არ ვავისხნართ ეს სახელები. ქართული თეატრი ხომ ჩვენში არ ემსახურებოდა იმდენად წმინდა ხელოვნებს, რამდენად ეროვნული სულს და შემეცნების გავლევებს. ქართული თეატრი ხომ ერთ ერთ ტაძარი იყო სადაც ქართველი შეგდომ შესულიყო დასვენება ადრევერებული გული და დაეტკობ სული ქართული სიტყვის სილამაზით.

და ნინო ჩხეიძე მით უფრო სთაყვანებელია ჩვენთვის, რომ მან წმინდა ესთეტიური სახის გარდა შევიწახა და გააღვიძა მიძინებელი ეროვნული გრძნობა დამონებულ ერი შევიღებ სავის არ უნახავს და არ დამტკობარა ნუცას ჩხეიძის სახით, ვის გულში არ გამოაუფევია მას წმინდა სიყვარული საქართველოს წარსულისადმი და პატრიოტული გულისცემა სამშობლოს ტანჯვისათვის?

ვის გულში არ აუნთია „ქეთევანის“ სახელს ვეპატურო სული ნესტან და ეჯანის განსათავისუფლებლად?

ვინ არ მოხიბლულა „მედიას“ ქალური რაინდობით და არ ზიარებულა მის გვარ აღგზნებულ სიყვარულით? ვის გულში არ აუზნებურება მას კოლხეთისადმი რომანტიული სიყვარული?

ვინ არ აუტრებია ნუცას მარგალიტა გოტიეს პატონისანი ცრემლებით? და ვინ ჩამოთვლის ამ უკვდავ სახეებს, რომ ამ შემენდნენ ქართული თეატრის წყვან ხეივანს.

25 წლის განმავლობაში დაუსვენებელი შრომით და მხატვრულ გემოვნებით აცოცხლებდა ნუცა ქართულ თეატრს.

25 წლის განმავლობაში ემსახურებოდა იგი ქართულ ხელოვნების ტაძარს და ქართველ ერს.

მარად წვაში და დაუზოგველ სიყვარულში გვიხიბლავდა ჩვენ იგი რეუდარბებელი თამაში. ქართველი ერი მოავლავა პირველ ივნისს 25 წლის თავსზე გახსენოს ამ მადლიანი მოღვაწის სახელი და გამოუცხადოს მას შესაფერისი მადლობა, გამოუცხადო თავის ღრმა პატივისცემა. გოლონდელი სურ.

თამაჯ, საიუზ, კომ. იგ პურადა შვილი, ამხან, კოსტავა, წევრები: შ. ც. ვარლამაძის ასული, ან. ლ. ქავთარაძისა, ნ. ცაგარეშვილის ასული, ნ. ბარათაშვილის ასული, დ. ს. კლდიაშვილი, ა. ვარსკვლავაშვილი, შ. აფხაიძე, კ. აბრიაძე, ალ. ბოჯორია, ალ. თორაძე, ვრ. ჯაფარიძე, თ. ჭუმბურიძე, დრ. საზ. გამა წევრნი შ. ლორა ქავთარაძე, მ. მუსხაშვილის ასული, ა. სანიჭიძისა, გრ. აბაქელი, ა. სასანიშვილი, ა. ლოლაძე დ. ჩხეიძე, ჯ. ჯორჯიჯია, საიუზ, კომ. მდივანი დავით წერეთელი.

კ ა ვ კ ა ს ი ო ნ ი

უძვენი ჩემ საქართველოს

* *

ლაშქარ... ლაშქარეული, შვედეთის ტოლომეში
შახვეული, შავად მქმნიავი...
სძინავს გარემოს... სძინავს თვით კავკასიონს...

ერთ დროს ძლიერ-პოსილი, მეფურის სიღალით აღჭურვილი, დიდებით და სახელით განთქმული და მტრების მეხის დამტყველი, აბჯარ-სისხლული კავკასიონი, დღეს ბურანში გახვეულიყო... მის გათფრებულ წვერ-ულვაშებს ფთვარის ვერცხლის ღიმილი დაფარაფარებდა ხან და ხან...

სთვლემდა კავკასიონი...

ერთ დროს სიამაყით ცაშინ აწეული თავი დეხარა და მწარ ფიქრებს შეგებოქა... პატრივი დაქარგოდა და ძველი მეგობრებიც კი, პონტოსი, არარატი და უსაზღვრო სივრცეც ცისა, პირს არიდებდნენ დააბუნებულ კავკასიონს. სდუმდა კავკასიონი...

...მაგრამ ხან და ხან ღრმა ბოლოა მოწოლილი, უკმაყოფილოდ შეირხვედა გაქაღარაგებულ თავს და თოვლის უხარბაზრი ზვიმები საშინელი გრილით დაექანებოდა მის კალთებზე...

ირხეოდა კავკასიონი...

მას მხოლოდ ერთად ერთი ერთგული-ლი შეგრჩნოდა—ცის მკერდზე მოსრიალუ ღალი ღრუბლები, რომელიც რა მოივლიდა ქვეყნის სხვა მხარეებს, შემოხვევოდა მის ჩაღუნულ, დამწუხრებულ თავს და შავ ღამის დუმულში უამბობდა უცხო მხარის ამბებს, უამბობდა, თუ რა სიხარულს განიცდიდნენ მისი ტოლ-ამხანაგები, როგორ ბედნიერად სცხოვრობდნენ თავისუფალნი და რა რიგ შემხაროდნენ მხის ცხოველ სინათლეს...

უსმენდა კავკასიონი ..

უსმენდა გორაკეცებულ სვედით თავის უფალით ამხავს და უფრო დაწუხარებული აქვითინდებოდა გული-საკრავად. ღრუბლებიც და-სტიროდნენ მის უბედურებას და გათერთებულ თავს აპუტებდნენ თავიანთ მეგობრულ ცრემლებს...

...და სტიროდა კავკასიონი... და სტიროდნენ ღრუბლებიც!..

* *

— პონტოს, ძმობი... მიუბრუნდა ნაღვლიანად კავკასიონი მის გაღალმა გაღაჭიშულ მოუსვენარ ზღვას, რომელიც არ ინდობდა თავის

მკერდზე ადამიანთ გემებს და სამუდამო სამარის უთხრიდა თვის უზომო სივრცეში. — რად დამივიწყე შენი ერთგული მეგობარი? რომ იცოდე, როგორ სწყურიან შენი აღერსა ჩემს კმუნეზარე სულს, რომ იცოდე რა მადლობას შემონწივავ, რომ ერთხელ კიდევ მომხვეიო გრძობით, რომ ერთხელ კიდევ შემომხველო შენი გარდ-სიხარული! მიმიღე პონტოს, შენი ძმა, შეურთავი მას!..

მაგრამ პონტოსი უფრო მძლავრად აგორებდა დიდებულ ტალღებს და უფრო ვაშაგებით ღეწავდა ადამიანთა გემებს... მას არ ესმოდა კავკასიონის ჩივილი...

— არარატ, მეგობარო, შენ მაინც ვაიგე ჩემი ვერებეა, შენ მაინც შემომსუბუქე გულის ქრილობა!..

და არარატიც იბრუნებდა პირს...

— ცაო შშობელი, არც შენ გინდივარ განა, შენი დაბრეგებული შველი, დიდება ძლიერება დაკარგული?..

და ცაცოლოვებდა უსაზღვრო წუხილით.

— აჰ!.. ამოიკენეს კავკასიონმა და

სდუმდა კავკასიონი...

და ლაშქარეული, კვლავ ლაშქარეული, შვედეთის ტოლომეში
შახვეული და შავად მქმნიავი...

იქეა... მრისხანე ღრუბელმა გრვენივით გააბო შავ ღამის გულ-მკერდი და მეხის ესრებით დაუფხრიწე მანტა.

კავკასიონმა უკანასკნელად ამოიკენესა და ცეცხლის ნაებრწყლევით გაღოპყარა თვალბინიდან...

შეძრწუნდა არე...

შორს, გაღალმა მყუჟდა ავ-სულთ ბორბტი ხარხარი და გრგავლობა დაქპროლა შემხარავად.

ზღვის აქით გამოჩნდა იმდის ღმერთი და ცხოველ-ყოფილი მისს პირველი სხივი მიესალმა კავკასიონს...

აღსდგა კავკასიონი... .

გაღიძრო ძოლის და ქმუნვის ზეწარი და ამაყ თავზე, კვლავ დაიდგა ამაყი ხელით, დინების გვირგვინი...

და დღეს წელში გასწორებულმა კავკასიონმა კვლავ მაიაჯინა თავი ზურმუხტ ცას და ფეხქვეშ ფიანდაზად გადემშალა ღალი პონტოსი...

ამაყო დღეს კავკასიონი და თავისუფალი და მას ვეღარ შოახრევენებს ქედს შავი ლაშქარეული და შავად მქმნიავი, ჩაჩილ მაკავარიანი

მარცვლები [დამაქირელი]

26 მაისი

ვისაც სამშობლო არ ესმის—ხეა ფუტურო, რაიც დასაწყველადაც არ გამოდგება.

ყოველივე წარმავალი, გარდა სამშობლო ქვეყნის უანგარო სამსახურისა.

თუ ქვეყნად უბედური მოიპოება—ეს ის, ვისაც სამშობლო დაუყარავს.

სამშობლოს დამარცველი ფოთოლია ზიდან მოტაცებული, რომელი ნელნელა სკანება და ხმება.

სამშობლოს უარმყოფელი ფოთოლსა ჰგავს ქარი-გან მოტაცებულს, რომელს არა აქვს ბინა—საფარი.

ადამიანის უდიდესი შვიდის მომცემი სამშობლოს თავისუფლება:

ვინც უწინარეს ყოვლისა სამშობლოს თავისუფლებას არ განამტკიცებს, იგი თავისა მტერია.

თუ გინდა ადამიანათ დაგაფასონ, იცან სამშობლო შენი და შეურაცყოფა მისი არავის დაუშო.

ცახე მზეა, — დედა მიწაზე სამშობლო. ორივე წყართა კერძობრივი ცხოვრებისა. იოსებ არიმათიელი

მისჯარმობი

საქართველო ტურფა ქადა, რომლის სისხს-
უნელაღზე მრავლანი საქმრინი მოდიან: დორუნა,
ვორ ტლინენი, მუსიონი, სანიონი და კეუნენი, მ-
გრამ არც ერთი არ მოსწონს. ზოგი ბურჟუა, ზოგი
უაღბო რესპუბლიკელი, ზოგი იუნიკორი, ზოგი მრ-
იდი და ხალიფატი. კეპლეს გე უხდა სოციალისტი
—საქმრო. . . ასეთი მოადის წრდილოეთით „კანკა“
მკრამ ისეთა უხეშა, უდასათი და წვერ მოუქარსა-
ვა, რომ... „როგორც მოსვალ სვიანთა — ისე წა-
კვალ შინათა!“. სეზმან.

რედაქციისგან დამოუკიდებელ მიზეზთა გამო ამ ნომერში ვერ მოთავსდა სახლვარ გარე საქართველოს-თვის პოლიტიკურ მოღვაწეთა სურათი, სამინისტროე-ბი, საელჩოები, „საქართველოს“ ჯგუფი, წერილები ჩვენი პოლიტიკური პარტიები, წარსული და სხვა შე-
მდე დაიბეჭდება.

მეზღომილით დედამიწას ოქროს-ფერი სხივი სტყორცნა, გაანარა და ერთმანეთს შესთავაზენ ხვეწა—კოცნა.

მიწაზე გული გაიღვლია, აღმოსცენდა ია—ვარდი: დასტკნა მით და ჩვენც დაგვატკნო, შეგვიმურსა გულზე დარდი.

შეიშოა საქართველო—
აღდა მკვდრებით წამებული.
თაი-გულად შეიკონა,
მასში გალობს დღეს ბუბუბული,

აგი ღმერთი წამებისა
ჩაღნა, ჩაკვდა ვაცამტვერდა,
მორჩა ტანჯვას ამირანი
მისი გრდემლი აწ ამტვერდა.

სამშვიდობოდ ქვეყნისათვის
ზე აღმართა თვისი დროშა
გაუმარჯოს საქართველოს!
მის გვირ შვილებს ვაშა. ვაშა დ. გაბრუაშვილი

ამ ნომერში არ იბეჭდება:

საქართველოს სოციალდემოკრატიული ჯგუფი, რომელმაც პირველად გამოისცა საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული პარტიული გაზეთი „ხალხის ერთობა“, „ხალხის თავისუფლება“, რომელიც სამშობლოს თავისუფლების იდეას ხალხში ავრცელებდა

საქართველოს დამოუკიდებლობის წლის თავის შესრულების დღეს, მაისის 26 ვ. გოგითმე სინე-მატოგრაფიით აჩვენებს მისგანვე გადაღებულ სახალხო გვარდიას 112 დეკ. ვადაღებულს, დამფუძნებელ კრე-ბას და „ქრისტინეს“.

შექმის წიგნი

- „იეატრი და ცხოვრების“ ფონდისთვის —10 მ.
 - შპრო იქიძისგან —15 მ.
 - ს. შადურისგან —10 მ.
 - გერ. გიგითიძისგან —5 მ.
 - ნ. სულუბისგან —50 მ.
 - უცნობისგან
- შემომწირველთა გულითად მადლობას ვუძღვნი რედ.

არჩილ ჯორჯაძის სამარხთან, ამხანაგები ულოცავენ სამშობლოს განთავისუფლებას.

რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი